

Zakonodajni okvir – izzivi pri oskrbi s pitno vodo

Ljubljana, 23. oktober 2024

Ustava RS;

Direktiva o pitni vodi;

Uredba o pitni vodi, Uredba o oskrbi s pitno vodo, Operativni program oskrbe s pitno vodo, Uredba MEDO;

Drugo.

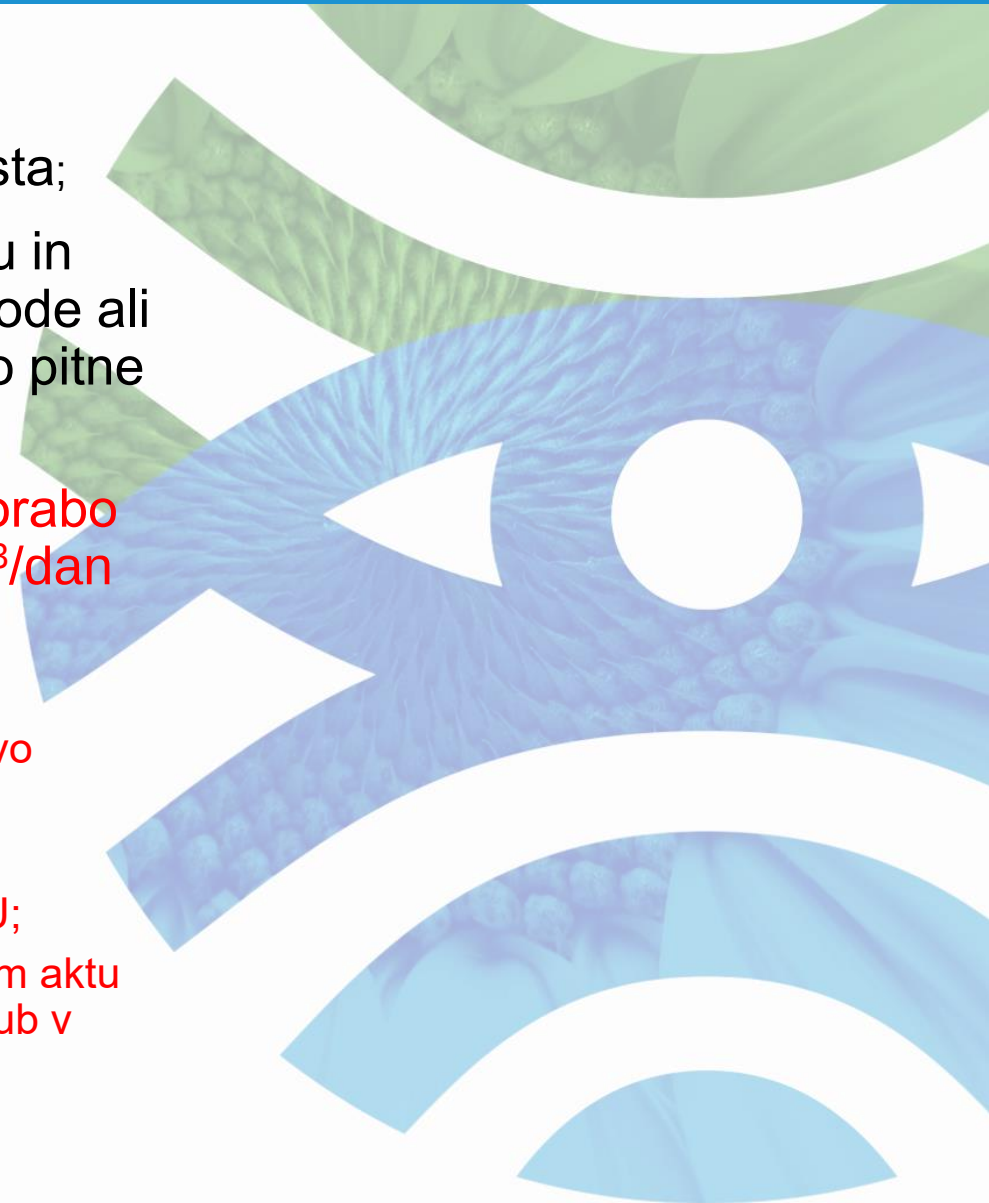
70. a člen (pravica do pitne vode)

- Vsakdo ima pravico do pitne vode.
- Vodni viri so javno dobro v upravljanju države.
- Vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago.
- Oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno.

1. DČ zagotovijo, da je pitna voda zdravstveno ustrezna in čista;
2. DČ zagotovijo, da ukrepi temeljijo na previdnostnem načelu in nimajo za posledico poslabšanja sedanje kakovosti pitne vode ali povečanja onesnaženosti vode ki je namenjena za pripravo pitne vode;
3. DČ zagotovijo da se ocena ravni vodnih izgub izvede z uporabo ILI ali druge ustrezne metode (IJS ki dobavljajo $\geq 10.000 \text{ m}^3/\text{dan}$ ali oskrbujejo ≥ 50.000 ljudi);
 - DČ EK sporočijo rezultate ocene do 12. 1. 2026;
 - EK do 12. 1. 2028 sprejme delegirani akt z določitvijo praga za pripravo akcijskih načrtov za zmanjšanje vodnih izgub;
 - na podlagi ILI ali druge ustrezne metode;
 - ob upoštevanju ocen DČ in povprečne stopnje vodnih izgub v EU;
 - DČ kjer je stopnja vodne izgube nad pragom določenem v delegiranem aktu predložijo EK akcijski načrt z ukrepi za zmanjšanje stopnje vodnih izgub v dveh letih po sprejemu delegiranega akta (januar 2030);

- Skupaj 114 IJS
- 9 IJS - več kot 50.000 prebivalcev
- Oskrbujejo ca. 880.000 prebivalcev (ca. 49 % prebivalcev, ki se oskrbujejo v okviru javne službe)
- Skupaj 561 javnih vodovodov
- 6 javnih vodovodov – več kot 50.000 prebivalcev

17. člen

(zmanjševanje vodnih izgub)

- (1) Izvajalec javne službe mora vodne izgube iz javnega vodovoda spremljati in evidentirati v vodni bilanci iz 6. točke prvega odstavka 24. člena te uredbe.
- (2) **Izvajalec javne službe mora pripraviti program ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub**, ki je sestavni del programa oskrbe s pitno vodo iz 25. člena te uredbe.
- (3) Lastnik javnega vodovoda zagotavlja **izvedbo investicij in investicijskega vzdrževanja v skladu s programom za zmanjšanje vodnih izgub** iz prejšnjega odstavka.
- (4) Upravljavec javnega vodovoda mora zagotavljati **izvedbo rednega vzdrževanja in ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub, ki nastajajo pri rednem obratovanju javnega vodovoda, v skladu s programom ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub** iz drugega odstavka tega člena.
- (5) **Z izvedbo ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub morata lastnik in upravljavec javnega vodovoda vodne izgube zmanjšati na dopustno raven vodnih izgub, določeno v skladu z metodologijo iz 11. točke prvega odstavka 13. člena te uredbe.**
- (6) Če občina zaradi potreb po večji rabi pitne vode **načrtuje oskrbo s pitno vodo iz novih zajetij za pitno vodo ali povečanje zmogljivosti črpanja iz obstoječih zajetij za pitno vodo**, mora skupaj z izvedbo teh ukrepov **zagotoviti, da vodne izgube obstoječih javnih vodovodov ne presegajo dopustne ravni vodnih izgub** iz prejšnjega odstavka.

16. člen (sestava cene)

Osmi odstavek, 9. alineja

V vodarino se lahko vključijo le stroški, ki jih je mogoče povezati z opravljanjem storitev javne službe in vključujejo stroške vodnega povračila za prodano pitno vodo in **za vodne izgube do dopustne ravni vodnih izgub** v skladu s predpisom, ki ureja oskrbo s pitno vodo.

OP oskrbe s pitno vodo – dopustna raven vodnih izgub

Tabela 25: Dopustna raven vodnih izgub za namen vključitve stroškov vodnega povračila za vodne izgube v ceno izvajanja oskrbe s pitno vodo - 5.000 ali več prebivalcev, po letih

LETO	DOPUSTNA RAVEN VODNIH IZGUB
2022	ILI = 6
2023	ILI = 6
2024	ILI = 5
2025	ILI = 5
2026	ILI = 5
2027	ILI = 4

OP oskrbe s pitno vodo – dopustna raven vodnih izgub

Tabela 26: Dopustna raven vodnih izgub za namen vključitve stroškov vodnega povračila za vodne izgube v ceno izvajanja oskrbe s pitno vodo - manj kot 5.000 prebivalcev, po letih

LETO	DOPUSTNA RAVEN VODNIH IZGUB
2022	30 % načrpane vode
2023	30 % načrpane vode
2024	29 % načrpane vode
2025	29 % načrpane vode
2026	29 % načrpane vode
2027	28 % načrpane vode

Direktiva o pitni vodi - člen 5: standardi kakovosti in člen 6: mesto skladnosti

1. Določeni v prilogi I;
2. DČ ne smejo določiti manj strogih standardov;
3. DČ določi vrednosti za dodatne parametre, če to zahteva varovanje zdravja ljudi v DČ;
4. Mesto skladnosti – kjer pitna voda izteka iz pip ali cistern, kjer se toči v steklenice ali posode, kjer se uporablja v živilski dejavnosti;
5. DČ so izpolnile svojo obveznost če se lahko ugotovi da je vzrok neskladnosti hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje;
 - kljub temu DČ zagotovijo sprejem ustreznih ukrepov za zmanjšanje ali odpravo tveganj (svetovanje lastnikom nepremičnin, tehnike priprave vode pred dobavo...);
 - Primerno obveščanje uporabnikov in svetovanje;

Direktiva o pitni vodi - členi 7, 8, 9 in 10: pristop, ki temelji na tveganju

1. DČ zagotovijo, da se uporabi pristop, ki temelji na tveganju in zajema celotno oskrbovalno verigo (prispevno območje, odvzem, priprava shranjevanje in distribucija vode do mesta skladnosti)

- Ocena in upravljanje tveganja na prispevnih območjih (člen 8) – prvič do 12. 7 2027, potem v intervalih najmanj na 6 let;
- Ocena in upravljanje tveganja za vsak sistem oskrbe, izvedejo IJS (člen 9) – prvič do 12. 1. 2029 potem v intervalih najmanj na 6 let;
- Ocena hišnih vodovodnih omrežij (člen 10) - prvič do 12. 1. 2029 potem v intervalih najmanj na 6 let;

2. DČ zagotovijo jasno in ustrezno porazdelitev odgovornosti za izvajanje pristopa, ki temelji na tveganju, med deležnike v DČ;

13. člen - varnostni načrt - Upravljavec vodovoda za vsak sistem za oskrbo s pitno vodo izdelava in izvaja varnostni načrt v skladu z navodili za izdelavo varnostnega načrta (rok 1. 1. 2029). Navodila za izdelavo varnostnega načrta izda minister za zdravje v soglasju z ministrom, pristojnim za vode (rok 31. 12. 2025).

19. člen - ocena tveganja in upravljanje tveganja - Ocena tveganja in upravljanje tveganja vključujeta celotno oskrbovalno verigo pitne vode od prispevnega območja za zajetja pitne vode, zajetja, priprave, shranjevanja in distribucije pitne vode do mesta uporabe.

20. člen - Upravljavec vodovoda izdelava oceno tveganja in predlog ukrepov za upravljanje tveganja prispevnih območij za zajetja pitne vode. (Ministrstvo, pristojno za vode, izdelava prikaz prispevnih območij iz prve alineje tretjega odstavka 20. člena te uredbe v 18 mesecih od uveljavitve uredbe (27. 6. 2023). Rok 23. junij 2027.

21. člen - Upravljavec vodovoda izdelava oceno tveganja in upravljanje tveganja za sisteme za oskrbo s pitno vodo.

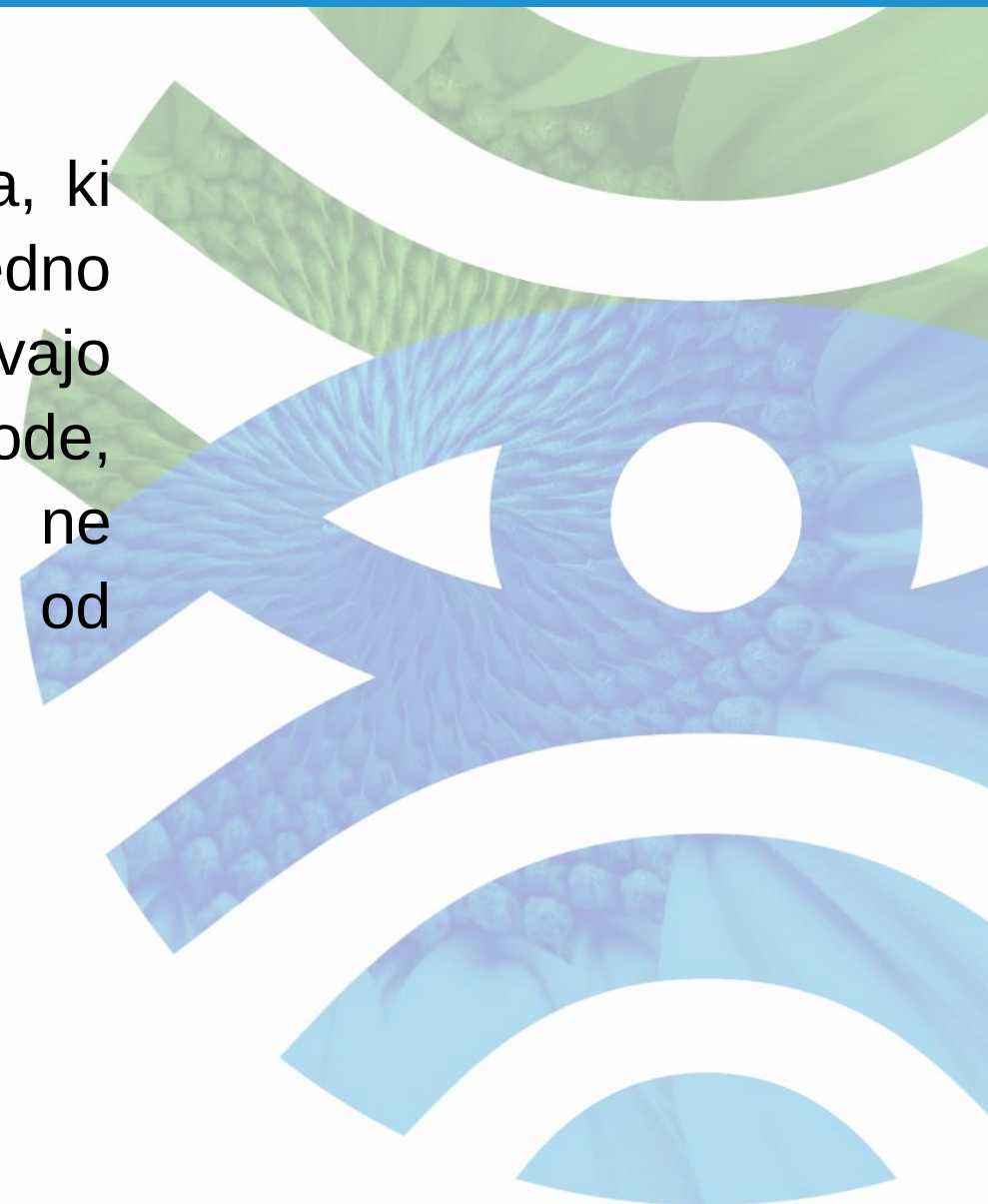
Direktiva o pitni vodi - člen 11: minimalne higienske zahteve za materiale, ki prihajajo v stik s pitno vodo

1. DČ zagotovijo, da materiali, ki prihajajo v stik s pitno vodo neposredno ali posredno ne zmanjšajo varovanja zdravja ljudi, ne vplivajo negativno na barvo, vonj ali okus pitne vode, ne spodbujajo rasti mikrobov in ne povzročajo prevelikega sproščanja onesnaževal;
2. Predvideni izvedbeni akti EK:
 - Metodologija za preskušanje in odobritev snovi, sestav in sestavin vključno s povezanimi mejnimi vrednostmi – do 12. 1. 2024;
 - Evropski pozitivni sezname izhodiščnih snovi, sestav in sestavin za vsako skupino materialov vključno s pogoji za njihovo uporabo in mejnimi vrednostmi – do 12. 1. 2025;
 - Postopki in metode za preskušanje in odobritev končnih materialov – do 12. 1. 2024;
3. DČ zagotovijo, da se lahko dajo na trg le tisti proizvodi, pri katerih so uporabljeni končni materiali odobreni v skladu z direktivo. DČ lahko sprejmejo strožje varstvene ukrepe;

1. DČ zagotovijo, da kemikalije in filtrirna sredstva, ki prihajajo v stik s pitno vodo neposredno ali posredno ne zmanjšajo varovanja zdravja ljudi, ne vplivajo negativno na barvo, vonj ali okus pitne vode, nenamerno ne spodbujajo rasti mikrobov in ne omogočajo onesnaževanja na ravneh, višjih od tistih, ki so potrebne za predvideni namen;
2. DČ zagotovijo, da se oceni čistost kemikalij za pripravo vode in filtrirnih sredstev ter zagotovi ustrezna kakovost takšnih kemikalij in filtrirnih sredstev;

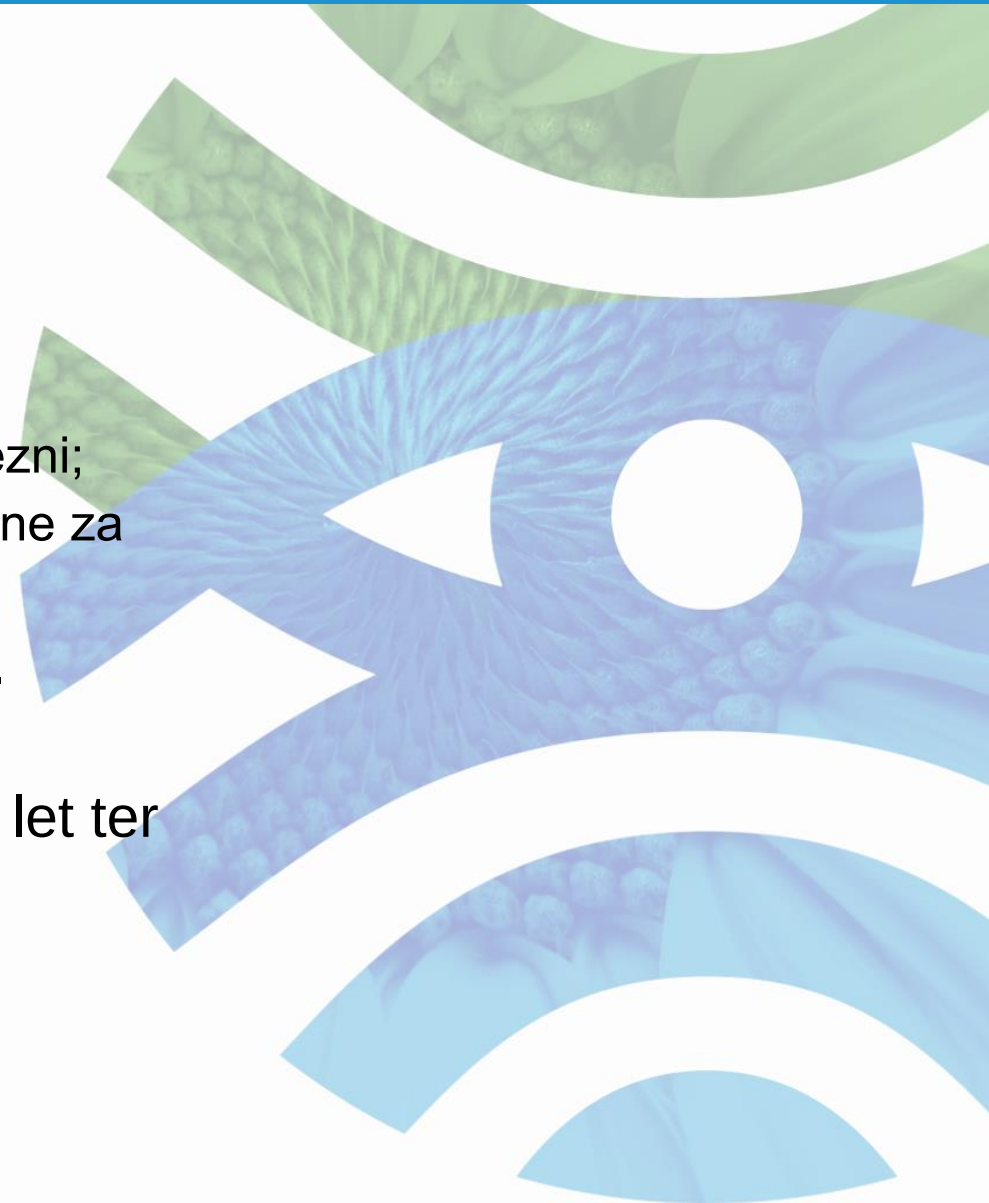

1. DČ sprejmejo vse potrebne ukrepe za spremljanje kakovosti pitne vode – vzorči se tako, da se zagotovi reprezentativnost za kakovost preko celega leta;
2. Dodatno spremljanje – če obstaja razlog za domnevo da so snovi ali mikroorganizmi, za katere sicer ni določena vrednost parametra, da so lahko prisotni v številu ali koncentracijah, ki predstavljajo morebitno nevarnost za zdravje ljudi;
3. EK do 12. 1. 2024 sprejme delegirani akt z metodologijo za merjenje mikroplastike zaradi njene vključitve v nadzorni seznam;
4. EK do 12. januarja 2024 pripravi tehnične smernice glede analiznih metod za spremljanje per in polifluoriranih alkilnih snovi (PFAS);
5. EK sprejme izvedbene akte za vzpostavitev nadzornega seznama (npr. za farmacevtska sredstva, endokrine motilce in mikroplastiko); Prvi nadzorni seznam se vzpostavi do 12. 1. 2022 (objavljen 19. 1. 2022);
6. Kadar se odkrijejo snovi ali spojine vključene v nadzorni seznam nad orientacijskimi vrednostmi, DČ zagotovijo nadaljnje ukrepe (preventivni in omilitveni ukrepi, ustrezno spremljanje, ukrepi pri pripravi pitne vode, sanacijski ukrepi...)
7. Sanacijski ukrepi (Člen 14) in odstopanja (člen 15);

1. DČ sprejmejo potrebne ukrepe za izboljšanje za ohranitev ali izboljšanje dostopa do pitne vode za vse (predvsem pa za ranljive in marginalizirane skupine);
2. Za spodbujanje uporabe pitne vode iz pipe DČ zagotovijo, da se kadar je to tehnično izvedljivo, na javnih mestih namesti ustrezna oprema sorazmerno s potrebami in lokalnimi pogoji (pitniki);
3. Možni dodatni ukrepi za spodbujanje uporabe vode iz pipe:
 - Osveščanje o najbližjih pitnikih;
 - Kampanje za obveščanje državljanov o kakovosti pitne vode iz pipe (ZKGS – certifikat voda iz pipe, IJS);
 - Spodbujanje oskrbe z vodo iz pipe v javni upravi in javnih zgradbah;
 - Spodbujanje oskrbe z vodo iz pipe brezplačno ali z nizko pristojbino za stranke restavracij, menz in storitev cateringa;
4. DČ zagotovijo, da se za izvajanje zgornjih ukrepov omogoči potrebna pomoč pristojnim organom;

1. Obveščanje javnosti – člen 17;
2. Informacije o spremljanju izvajanja – člen 18;
 - Vzpostavitev ustreznega nabora podatkov;
 - DČ zagotovijo dostop do nabora podatkov EK, EEA in Evropskemu centru za preprečevanje in obvladovanje bolezni;
 - EK lahko sprejme izvedbene akte, ki določijo obliko in načine za predstavitev informacij
3. Vrednotenje – člen 19 – EK opravi vrednotenje do 12. januarja 2035;
4. Pregled in sprememba prilog – člen 20 – EK vsakih 5 let ter po potrebi predlaga spremembo direktive ali kjer je to predvideno sprejem delegiranega akta;
5. Končne določbe (členi 21 – 27) in priloge;

1. Predlog ZGJSPVN;
2. Kritična infrastruktura, bistvene storitve (Direktiva o odpornosti kritičnih subjektov (CERD), Zakon o kritični infrastrukturi);
3. Kibernetika varnost (Direktiva o ukrepih za visoko skupno raven kibernetike varnosti v Uniji (NIS2), Zakon o informacijski varnosti);
4. Trajnostno poročanje (Direktiva o poročanju podjetij o trajnostnosti (CSRD), Evropski standardi poročanja o trajnosti (ESRS), Zakon o gospodarskih družbah);
5. Prilagajanje na podnebne spremembe – odpornost infrastrukture, ogljični odtis, energetska nevtralnost... (Zeleni dogovor, Tehnične smernice za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture v obdobju 2021 – 2027 (EK), Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050).

Hvala.

Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije
Dimičeva ulica 13, 1000 Ljubljana

<https://www.komunalna-zbornica.si/>
komunala@komunalna-zbornica.si
iztok.rozman@komunalna-zbornica.si
01 5898 484